

یکشنبه 24 تیر 1397-2 ذی القعدة 1439-15 جولای 2018

مهاجرت علما و مردم تهران به قم و آغاز هجرت کبری در جریان نهضت مشروطه (1285ش)

مهاجرت علما و مردم تهران به قم و آغاز هجرت کبری در جریان نهضت مشروطه (1285ش) در ادامه نهضت مشروطه، پس از آن که خواسته‌های علما و مردم در مورد تأسیس عدالت خانه و اجرای قوانین اسلام و... عملی نشد، علما تصمیم گرفتند که به قم مهاجرت نموده و در حرم حضرت معصومه (س) تحصن کنند. در نهایت در 24 تیر 1285 ش برابر با 23 جمادی الاول 1324، حضرات آیات سید محمدطباطبایی و سید عبداللّه بهبهانی در رأس یک گروه هزار نفری به سوی قم حرکت کردند و مهاجرت کبری را شروع نمودند. همچنین شیخ فضل‌الله نوری، سه روز بعد با فراهم آوردن جمعیت بسیار زیاد، از تهران به قم هجرت نمود. این مهاجرت، موجی از یک قیام در سراسر کشور ایجاد کرد و علمای بزرگ زمان از قبیل آقاجقی اصفهانی و آخوند ملاقرابانعلی زنجان‌ی از روحانیون مشهور و متنفذ اصفهان و زنجان، به این تحصن پیوسته و روحانیون سایر شهرها با تلگراف‌های متعدد، در انجام خواسته متحصنین قم پافشاری نمودند. در جایی که نهضت در اوج پیروزی قرار داشت و مظفرالدین شاه قاجار هم خواسته رهبران نهضت را پذیرفته بود، به واسطه دست‌های مرموزی که در جریان بود، اولین انحراف نهضت آشکار شد و عده‌ای از مردم، ناآگاهانه به سفارت انگلیس پناهنده شدند و در حیاط سفارت تحصن کردند. تحصن بیش از بیست هزار نفر از مردم در سفارت انگلستان، هرچند در ظاهر به بهانه حفظ جان مردم صورت می‌گرفت ولی در واقع نوعی تعدی از احکام اسلامی بود که استعمار پیر به دنبال آن بود. این انحراف بعدها تا آنجا کشیده شد که شیخ فضل‌الله را که خود، از رهبران مشروطه به شمار می‌رفت، به دلیل مخالفت با مشروطه غیرمشروعه، به جوخه دار سپردند. سرانجام بر اثر فشار متحصنین، مظفرالدین شاه تمامی خواسته‌های آنان را پذیرفت و در 14 مرداد 1285ش، طی فرمانی، ضمن عزل عین‌الدوله، صدر اعظم مستبد خود، دستور برگزاری انتخابات و تشکیل مجلس شورا را صادر کرد. در نهایت علما و مردم متحصن در قم، ده روز بعد از امضای فرمان مشروطه، با احترام به تهران بازگشتند.

ترو روحانی مجاهد آیت‌الله سیدعبدالله بهبهانی یکی از سران اصلی مشروطیت (1289ش) آیت‌الله سیدعبدالله بهبهانی در اوایل قرن سیزدهم هجری شمسی در شهر نجف اشرف به دنیا آمد و تحت توجّهات پدر فاضل و مجاهدش، سید اسماعیل مجتهد بهبهانی، تحصیل علوم دینی را آغاز کرد. آقا سیدعبدالله، به زودی در حلقه درس عالم و فقیه بزرگ شیعه، حاج میرزا محمدحسن شیرازی معروف به میرزای بزرگ جای گرفت و به سرعت مدارج عالی علمی را پیمود. آیت‌الله بهبهانی قبل از انقلاب مشروطیت نیز از روحانیان و علمای مشهور ایران به شمار می‌رفت و در امور سیاسی دخالت داشت. وی با آغاز نهضت مشروطه، به صف مبارزان پیوست و با یاری و همکاری آیت‌الله سیدمحمد طباطبایی، رهبری مشروطه‌خواهان را به عهده گرفت. آیت‌الله بهبهانی در رهبری نهضت مشروطه، نقش بسزایی داشت و در این راه، زحمات فراوانی را متحمل شد. وی پس از به توپ بستن مجلس و پس از ضرب و شتم و اهانت به ایشان، به دستور محمدعلی شاه قاجار به کرمانشاه تبعید شد و پس از چند ماه راهی عتبات گردید. آیت‌الله بهبهانی پس از فتح تهران توسط مشروطه‌طلبان، به پایتخت بازگشت و از آن پس نفوذ فوق‌العاده‌ای در مجلس پیدا کرد. میانه‌روها که اکثریت مجلس دوم را تشکیل می‌دادند از بهبهانی پیروی می‌کردند که این امر خشم تندروان را برانگیخت و تصمیم به قتل آیت‌الله بهبهانی گرفتند. سرانجام با نقشه تندروها، در 24 تیرماه 1289 ش برابر با نهم رجب 1328 ق، مزدوران به خانه این روحانی مجاهد رفته و با شلیک سه گلوله، وی را به شهادت رساندند. پس از شهادت ایشان، مجلس شورای ملی و بازار تهران تعطیل و عزای عمومی اعلام شد. بعدها پیکر آیت‌الله بهبهانی به شهر نجف منتقل و مدفون گردید. گویند ترو این عالم مجاهد به تحریک "سیدحسن تقی‌زاده" بوده است. وفات "ابن خزیمه" محدث و فقیه (311 ق)

ابوبکر محمد بن اسحاق بن خزیمه معروف به ابن خزیمه، در سال 223 ق متولد شد و از دوران جوانی برای کسب علوم مختلف دینی به سرزمین‌های دیگر سفر کرد. ابن‌خزیمه سپس به تالیف کتب متعدد همت گماشت و آثار زیادی از خود بر جای گذارد. مهم‌ترین اثر چاپی او کتاب التوحید و اثبات صفات الرب نام دارد که در زمینه‌های بحث‌های اعتقادی اسلام نگاشته شده است. ابن خزیمه در این کتاب مفصلاً عقاید خود را در باب یگانگی خداوند بر مبنای آیات قرآن مجید و روایات نقل شده از اهل بیت پیامبر گرامی اسلام بیان کرده و سپس صفات خداوند را شرح داده است. ابن خزیمه به هنگام مرگ، 88 سال داشت.

تصرف و اشغال بیت المقدس در فلسطین توسط سپاهیان صلیبی (1099م)

جنگ‌های صلیبی عنوان یک سلسله از جنگ‌هایی است که طی قرون یازده تا سیزده میلادی با تهاجم مسیحیان به سرزمین‌های اسلامی به وقوع پیوسته است. در این نبردها که به بهانه نجات قبر حضرت عیسی (ع)

از دست مسلمین آغاز گردید قتل و غارت و استعمار و استعمار مسلمین، هدف اصلی جنگجویان مسیحی بود. در سال 1095م پاپ اوربانوس با شعار "این است اراده خدا"، نسبت به تصرف بیت المقدس توسط مسلمانان، که از آنها به عنوان دشمن یاد نمود، اظهار نگرانی کرد و برای آزادسازی آن از یاران مسیح (ع) کمک خواست. از این زمان، اولین جنگ صلیبی در نیمه اوت 1096م با شرکت اقوام اروپایی آغاز شد و مسیحیان به طرف فلسطین به راه افتادند. آنان در مسیر خود پس از کشتار و قتل عام در شهرهای منطقه آسیای صغیر و به ویژه انطاکیه، به راه خود ادامه دادند. شهر بیت المقدس در آن زمان در اختیار خلفای فاطمی بود و گرچه در ابتدای کار، دولت فاطمی به صلیبیون پیشنهاد دوستی داد اما آنها که برای قتل و غارت و تصرف آن شهر حرکت کرده بودند ضمن رد این پیشنهاد، خود را به آن منطقه رساندند. در این هنگام، اردوی چهارصد هزار نفری مسیحیان برای تسلط بر بیت المقدس آماده می شدند و درخواست کمک والی این شهر از مصر به عنوان مقر خلفای فاطمی به جایی نرسید. صلیبیون حدود 40 روز به محاصره شهر ادامه دادند و سرانجام پس از چند حمله، موفق شدند بخشی از دیوار دفاعی شهر را ویران نموده و پس از فرار مدافعین آن، سربازان صلیبی وارد شهر شدند. در نهایت در روز 15 ژوئیه 1099 بیت المقدس سقوط کرد. مردم شهر تسلیم شدند و پرچم امان فرمانده صلیبی ها برافراشته شد، اما سربازان مسیحی بدون توجه به این مسئله آنچنان قتل و غارت و کشتاری به راه انداختند که همه مورخین، اعم از مسیحی و مسلمان، به آن اذعان نموده اند. در جریان این حمله وحشیانه در مسجدالاقصی بیش از هفتاد هزار نفر به قتل رسیدند و این آغازی بود بر تسلط مسیحیان بر اولین قبله مسلمین.